

mojo prestolnico, mojega harema kadune pa, da razdeliš svojim emirom; nu, a zdaj si sam v mojih pestéh, tvoja mesta so sedaj moja — in tvoj harem je moja imovina. Jaz se nisem hvalil, pač pa sem se pripravil na ta trenotek, o katerem te vidim oklenjenega pred pragom svojega šotorā.“

A po teh besedah je pokazal na stran, kjer je stal majhen šotor, o poslednjih Timurjevih besedah pa ste razgrnili se zavesi tega dozdevnega šotorā — in oplāšenim Bajazetovim očem se je pokazal velik železen kurnik, lepo pozlačen.

„Nu“ — povprašal je Timur o trpkem zasmehu — „ali se ne bodo čudile mojega harema kadune, s katerimi si hotel nadariti svoje emire, ker jim v tem kurniku pokažem tako dragoceno zver, kakoršna je sultan Bajazet?“

Bajazet je razkačenih oči gledal svoje bodoče bivališče, Timur pa je bil vesel njegove jeze.

„Abdallah!“ — vskriknil je naposled nesrečni sultan, spomnil se je bil na derviša in na njegovo kletvo, ko ga je v Brusu dal zapreti v kurnik, in zakril si je obraz z dlanima, da so verige, ki so ga vezale, jasno zarožljale, ko je bil dvignil roci.

Brezi vsakojakega upora se je dal odpeljati v kurnik, v to svojo pozlačeno ječo; mrknil je njegov ponos.

Ali njegovega trpenja mera ni bila še na konci, še hujsje ga je hotel ponižati vitez Timur: da bi ga Bajazet dobro videl, ukazal je prvim svojim vojvodam, naj sedejo z njim vred za gostilno mizo pred šotorom.

„Bajazet je hotel moje soproge razdeliti svojim emirom“ — opomnil je svojim vojvodom — „videli bomo, kako bode njegova prva kaduna stregla nam.“

A na migljaj so Milico pripeljali iz njegovega šotorā; nesrečni sultan je poskočil v kurniku, ko je bil zagledal jo; kakoršen je lev, kedar je razdražen, takoršen je bil, tresti je začel železne palice svoje ječe.

Glasno so Tatarski vojvode smijali se njegovi onemogli zlosti; Timur pa, če prav so mu oči kar gorele vsled same radosti, ni skrivil ust ni na najmanjši zasmeh, temuč ogovoril je Milico, ki je povešenih oči, bledega obličja, drhtečih usten stala pred njim.

„Prva kaduna si bila Bajazetu, kateremu so lažnjivci rekali, da je blisek“ — ogovoril jo je — „torej si često imela priliko, da si ga čestila z vinom, z njegovo najljubšo pijačo o gostiji. Nu, kako milostiv sem ti“, govoril je zasmehljivo dalje — „Bajazet je hotel moje soproge razdeliti svojim emirom, jaz pa dajem čast tebi, njegovi prvi soprogi, da meni strežeš!“

A Milica, ki je sicer hvalila se, da vlada Bajazetovo srce, da vlada dva sveta — Milica, katera je le mignila, pa je sto in sto sužnjic streglo jej, ta Milica je zdaj morala sama streči krutemu vitezmu, ker je bila njegova sužnja. Ni se branila, saj bi bil zaman bil vsak upor, šla je, v čašo nalila vina in podala ga Timurju.

Ko je nesrečni sultan videl to, zopet je podrmal svojega kurnika železne palice, kar je na veliko utjeho bilo Timurju in njegovim gostom. „Kukavni paglavec, pastirsko seme, kako se upaš tako sramotiti mene, rojenega sultana, sultanskega sina, in mojo hosudarko, kraljevsko hčer?“ (Kon. prih.)

Naši dopisi.

Iz Rusije 25. nov. 7. — Slava Bogu! doživeli smo praznik, resnični, slavni praznik, kakoršni se redko praznujejo, in redki so narodi, katerim je dano jih praznovati. Padla je najmočnejša Turška trdnjava v Aziji, Kars je naš z vsemi topovi in zidovi, z vojaki in z

orožjem. V soboto 17. novembra ob pol devetih zvečer je naša junaška armada prijela Kars, v nedeljo 18. novembra ob pol devetih zjutraj je Kars nehal biti Turška trdnjava. 350 Krupovih in Angleških topov in 25.000 mož Turške posadke so čez noč padli pred noge zmagovalcu. Kolikor so nam do zdaj uspeli sporočati, razen 350 topov so naši hrabri zmagovalci zajeli v Karsu cele gromade vsacega orožja in vojnih priprav. Iz Turške posadke do 8000 mož jih je leglo ranjenih in mrtvih, čez 16.000 je zajetih. Slava našim vitežkim junakom, ki so v eni noči vzeli tako trdnjavo, o kateri se je sploh mislilo, da jo je le mogoče izstradati! Radostno sporočilo o tej najslavnejši iz vseh slavnih zmag našega stoletja je prinesel telegraf v Moskvo in Petrograd že tisti praznični dan zvečer; v glediščih je bil telegram prečitān, ves nazoči narod se je vzdignil s sedežev ter s trikratnim gromovitim „urā!“ izrekel srčno zahvalo hrabrim junakom; godba je igrāla narodno pesem ter trikrat ponovila z gromovitim „urā!“ Ulice so se v migljeji spremenile v morje ognja, s hiš in palač so zavihrale zastave. Čez noč je radostna novica preletela vso veliko domovino, v pondeljek jutro so se vsa mesta praznično okinčala. V torek je bil rojstni dan zmagovalca Karsa, velikega kneza Mihajla, v sredo večer, še le tretji dan praznovanja slavne zmage so naša mesta prejela spet navadno podobo.

S padom Karsa se je število naših nedobrovoljnih gostov Turkov pomnožilo malo da ne do 50.000 mož. Tridnevno praznovanje Karške zmage je globoko seglo v srce tistim Turkom, ki se že več mesecev pri nas gostē. Vprašavali so: kakošno zmago da praznujemo, in ko so jo zvedeli, so rekli nekateri, da allah in prerok sta Turčijo zapustila, drugi pa so govorili, da vojakom, ki so vzeli Kars, je dostopna vsaka trdnjava. Iz začetka, ko so te ljudi k nam pripeljali, so bili taki divjaki, kakoršni so Turki domā, brez razločka oficirji in prostaki. Vendar k njihovi časti naj bo rečeno: pokazali so, da so sposobni, vsaj nekateri izmed njih, iz zverine postati ljudje, ako dalje časa živē daleč od svoje surove domovine sredi kristijansko omikanega naroda. Naša vlada skrbi za-nje, kakor za svoje. Prihajajo sem raztrgani in lačni tako, da se po vsem životu tresejo ali pa komaj hodijo. Prec po prihodu jih oblačijo in obuvajo ter jim dajajo do sita najesti se. Narod naš je po prirodi krotak in po kristijanski omikan, blagega srca, obnaša se ž njimi, kakor veli kristijanska ljubezen obnašati se s sovražnikom. Vse to je mnoge Turke tako ganilo, da so začeli hoditi v cerkev, prijazno se pogovarjati z našimi ljudmi in radovedno poslušati principe kristijanske omike. Že so nekateri prestopili iz mohamedanske vere v pravoslavno. Tako je storil nek major sedeči v Tveri, ki je pri tem tudi pisal domov svoji prvi ženi in otrokom, da naj pridejo za njim v Rusijo, zakaj on ne želi vračati se v Turčijo. So pa med njimi tudi otrpneli hudodelci, kakoršen je Nikopoljski paša, ki je sedel v Orlu; njega so morali zavolj njegove divjosti prepeljati v drugo, njemu manj prijetno mesto.

Pri Telišu, kakor je čitateljem „Novic“ že znano, so naši zajeli s Turki tudi 3 Angleže in 1 Francoza. Iz teh inostrancev sta imela samo 2 Angleža, namreč gg. Večel in Douglas dokumente, s katerimi sta dokazala, da sta zdravnika v službi Angleškega društva „rudečega križa“. Tretji Anglež, Coope, je služil v Turški armadi kot oficir; on je trdil, da njega je najel znani Becker kot oficirja v Angleško-Turško žandarmerijo. Francoz Lorando pa je trdil, da on je samv iz radovednosti prišel na polje bitve in da je stopil o službo kot sanitar, ker je želel koristiti človeštvu. Oba poslednja, ker nimata nikakoršnih dokumentov, sta bila

odpravljena v Rusijo, kakor navadni vjeti. Una dva zdravnika pa sta se ponudila na službo v Ruskih lazaretih. Vendar ker naši lazareti imajo dovoljno svojih zdravnikov in ker Angleža tudi sama nista prav zdrava, sta se vrnila v Anglijo. Predno sta se odpravila, sta napisala protokol o tem, kar se je pred njunimi očmi zgodilo 24. oktobra pod Telišem. Iz protokola teh dveh Angležev prav tako, kakor tudi iz protokola naše vojne komisije, je razvidno, da 24. oktobra pod Telišem so Turki ponovili vso svojo že prej znano zverinsko surovost in krvoločno roparstvo. „Ni mogoče popisati vse Turške gnjusobe“ — govori protokol — „dovolj bo naštetih fakta, katera govore sama zase brez tolmača. 1. Našli smo trupla z odsekanimi glavami, z odrezanimi ušesi in nosovi. 2. Nekaterim truplom je bilo odrezano po kos mesa, posebno pod rebri, na prsih pa so bila vrezana Turška izrečenja. 3. Nekatera trupla so bila ožgana, posebno pod rebri, rokama in nogama. 4. Mnogim so bili s sabljami vsekani na glavah križi. 5. Nekatera trupla so bila vsa razmesarjena s sabljami in bajoneti. Mi spričujemo rečeno kot očitvidci. Oba Angleška zdravnika dalje pričata v svojem protokolu, da vsa Ruska trupla so ležala naga. Kdor je v bitvi padel mrtev, tega so samo oropali ter pustili ležati. Kdor je pa padel ranjen, tega so Turki najprej oropali, potem gnjusno do smrti mučili in nazadnje umorjenega nekoliko pokrili z zemljo in travo, najbrže zato, ker so hoteli skriti svojo zverinsko surovost. Na obrazih tacihi nesrečnih mučencev nečloveške Turške surovosti se je bralo, kakošne strašne muke so oni trpeli, ko so jih Turki žive rezali in žgali. Angleški doktor Meheler, ko je videl pri Telišu vso to Turško gnjusobo, je popustil Turško službo ter se vrnil v Anglijo, predno so Rusi uspeli vzeti Teliš.

Tako pričata Angleška zdravnika.

Radovedni smo, je li zalila rudečica sramote Avstrijske turkofile z Ljubljanskim Mohamedancem *) vred, ko so prečitali tako zverinsko surovost svojih ljubljencev Turkov? So se li oni odrekli solidarnosti s takimi mrzkimi trinogi in izvrgi človeškega občestva? ali so se zakleli večno ostati v bratovščini človekodrcev in nosorezcev, pokrivajoči nastudno grdobo svojega mišljenja s farizejsko ličino kulture, kakor njihovi pobratimi Turki pokrivajo svojo gnjusno krvoločno mesarijo z dišečo travo?

Čitatelji „Novic“ naj ne mislijo, da o tacihi neslišanih prestopkih in nečloveških zlodejstvih so krivi samo Čerkesi in bašibožuki. Izmail-Gakki paša, vjet v Telišu, je spričal vse kaj družega. Ko so tega pašo v našem glavnem stanu spraševali, kako so mogli njegovi vojaki tako strašno mučiti naše ranjene, se je najprej hlinil, da o tem on ni nič vedel in to da so bašibožuki naredili. Ko so ga pa prepričali, da rop nosijo na sebi njegovi vojaki, potem se je zapletel v laži, rekoč, da on ni prejel od svoje vlade nikakoršnih poročil in podukov o tem, kako je treba

postopati z ranjenimi sovražniki! Turška vlada tedaj svojim generalom ni dala znati, da je podpisala Genevsko konvencijo! S tako vlado pač ni mogoče imeti nikakoršnih dogovorov in pogojev. A sam Izmail-Gakki paša, ker se hlini, da ni vedel, da mučenje in zavrtni umor je najgnjusnejše hudodelstvo, nima po svoji nrvnosti nobene podobe s človekom. Stroga pravica v vojski z divjim Azijatom bi tirjala glavo za glavo. Ali Rusija maščevanja ne pozná. Morivce oškropljene z nedolžno krvjo naših mučencev oblečene v naropano obleko umorjenih svojih bratov so naši vitežki vojaki po vzetji Teliša po polji bitve pobirali, na nosilih jih nosili v naše lazarete, žejo jim gasili, rane opirali in vezali, — to je prirodna lastnost našega naroda, v tem vrojenem dobrodetelstvu ga goji in mika z mladih nog njegova sveta pravoslavna vera; to je dobrodetelstvo in slava prave kristijanske omike: v poštemem boji neizmerna vitežka hrabrost, po slavni zmagi usmiljenje s premaganim.

Z Dunaja. („Prešernov večer“) napravi „Slovenija“ v soboto 8. dec. v dvorani „Krischke“ (III. Ungargasse 52.) Program „besedi“ je: 1. Prešernovim čestilcem. — 2. A. Förster „Slava Slovincem“, zbor. — 3. „Venec slovanskih narodnih pesmi“, igra na gosli s spremljevanjem glasovira. — 4. Dav. Jenko: „Dunte vetri“; zbor. — 5. France Preširen: „Povodnji mož“, deklamacija. — 6. Bendl: „Ružinko ma drimej“, zbor. — 7. A. Hajdrih: „Nisem Nemeč, dekle lepo“; čveterospev. — 8. A. C. Vaupotič: „Die Frageblume“, polka-française; za citre sostavil i Nj. ces. kr. preuzvišenosti gosp. nadvojvodinji Mariji Valeriji poklonil skladatelj. — 9. Dr. Benj. Ipavic: „Ilirija oživljena“, zbor. — 10. Dav. Jenko: „Strunam“, tenor-solo s spremljevanjem glasovira. — 11. France Preširen: „Nova pisarija“, dvogovor. — 12. A. Hajdrih: „Pod oknom“, osmospev. — 13. Briž: „Oj Banovci“, zbor. — Pevovodja gosp. V. Kosovel: — Začetek ob pol 8. uri zvečer.

V Gorici 2. dec. — Bila je že navadna reč v Gorici, da smo brali po oglih večkrat kak slovenski razglas, kako slov. vabilo ali kaj tacega. Tudi dve lekarnici in neke prodajalnice imajo ali so imele memo drugojezičnih tudi slovenske napise. Nad temi že vdomačenimi napisi in pozivi itd. se ni živa duša spotikala, — vsaj na videz ne. — Ni davno pa je naš ljubeznjivi boter „Isonzo“ nenadoma drugo zapel; in to njegovo pesem imam jez za precej pomenljivo. Tekst tej „Isonzo“-vi pesmi pa je ta-le: Tukajšnje šolske sestre, kakor sem že pred več meseci „Novicam“ sporočil, hočejo napraviti v svojem zavodu novo kapelico. V ta namen so dosegle od državne oblasti pravico, napraviti loterijo. Izdelki, ki se bodo po tej loteriji dobivali, so zdaj skoz 14 dni razstavljeni v veliki mestni dvorani pri mestnem vrtu. Vabilo k tej razstavi je natisneno v italijanskem in slovenskem jeziku in bilo prilepljeno po uliških oglih in — se ve da — tudi na obeh stranéh zraven vhoda v omenjeno razstavno dvorano. Nekega dne zagledam memogredé slovenska vabila vsa raztrgana; brž sem vedel, po čem to diši. Da sem prav sodil, potrdil mi je koj tisti večer „Isonzo“. Prinesel je namreč zabavljivo notico, v kateri se dotični pisec huduje, da se v čisto italijanskem mestu in celó na mestni hiši prilepljajo vabila v slov. jeziku. Tudi se je „Is.“ čudil, kako da je magistrat mestno dvorano prepustil šolskim sestram (nunam!) „Isonzo“-va pesem pa ni bila le slovenskim bravcem prekoscata, temuč tudi lašk. listu „L' Eco del Litorale“, kateri v svoji številki 95 od 29. novembra t. l. tako-le piše. „.... To je pač čudno,

*) V 45. listu „Novic“ pod svojim dopisom sem čital opazko sl. vredništva, da Ljublj. Mohamedanec „Tagblatt“ mene ne išče na Ruskem, ampak tam v Ljubljani ali blizu kje. — Ako je Tagblattu važno vedeti, kje da sem, bilo bi mogoče postreči njegovi radovednosti. Moja pisma menda prejmljete ali o sobotah ali nedeljah; dovolite tedaj „Tagblattu“ v imenovane dni pobrzhati v tistem košu, kamor mečete z drugim nepotrebnim papirjem tudi kouverte mojih dopisov; vendar samo pod tem pogojem, da si bo vselej sam prinesel štorjo s seboj pred Vaša vežna vrata ter obrisal čevlje, zakaj drugače Vam bo nanesel v hišo tak blat — prosto, feji!

da bi kdo ne smel karkoli tudi v turškem ali kitajskem jeziku, če mu je všeč, razglasiti, če ve, da je v dotičnem kraju kak Turk ali Kitajec, kateri ta jezik razume in se ž njim pomaga. — In v Gorici, kjer je toliko ljudi slovanske narodnosti, v Gorici, katera je vsa obdana od slovanskih stanovavcev, nočejo trpeti poziva v italijanskem in slovanskem jeziku! To je res prav tista „fina“ svoboda, katero vedno povdarjajo ti gospodje! Toda pisatelj one notice je jezen sosebno zaradi tega, ker je municipij dvorano prepustil za loterijsko razstavo namenjeno za zidanje — nove kapele! Da, to je velika pregreha — pospeševati delo, katero ima biti prav za prav v korist učeči se mestni mladini! — Bolje bi storil pisatelj, da bi bil šel ogledat razstavo; našel bi bil v razstavljenih rečeh nov razlog, ki popolnoma opravičuje municipijev sklep: — hvaliti in pospeševati vse, kar je lepega in dobrega, naj pride od koder koli.“ — Tem „Eco“-vim besedam nimam jez kaj pristaviti; veselilo pa me je videti danes visoko nad vhodom k razstavi na novo prilepljeno ital. in slovensko vabilo, in sicer celo (neraztrgano). To mi je znamenje, da, kdor je dvorano prepustil, zna varovati tudi razstavna vabila. — Deželni odbor Goriški je dovolil, da sme mesto Gorica vzeti na posodo 20 tisuč gold. za potrebe tega leta. — Presvitli cesar je podaril Ročinjskim pogorelcem 1000 gld. — Naš deželni zbor je v zadnji sesiji odobril načrt šolske postave, v katerem so prenačene neke točke postav od 10. marca 1870. in 16. oktobra 1875. (zadevajočih učiteljske plače). Cesar ni potrdil letošnjega načrta. — V Gradiščanskem okrajnem šolskem svetu sta se izvoljenca dežel. odbora gg. Ant. Dottori in Jos. Del Torre častni službi odpovedala.

Iz Ljubljane. — Narodni volilni odbor bo po povelju z nekaterimi veljavnimi tukajšnjimi trgovci in obrtniki razglasil kmalu poduk trgovcem in obrtnikom, kako se vesti pri volitvah novih odbornikov za trgovsko in obrtnijsko zbornico, ki utegnejo še ta ali vsaj prihodnji mesec biti. Kedar bodo nove volitve razpisane, naznanili se jim bodo tudi možje, katere naj volijo. Za zdaj ponavljamo le to, naj naši deželani trgovci in obrtniki, ki imajo pravico voliti — podučeni po britkih skušnjah zadnjih volitev za to zbornico — se ne vsedejo nasprotnikom našim na limance in naj napačno svojo volitev ne zagovarjajo potem z izgovorom, da so temu ali unemu že prej besedo dali, njegove priporočance voliti. V mlinu res velja pregovor: „kdor prej pride, prej melje“, al to ne sme veljati pri volitvah, ki so važnejše kakor merica moke, in pri katerih je prevdarka treba in pa poslušati svetov svojih prijateljev. Naj naši odlični narodnjaki v vsakem kraju te naše opazke blagovoljno ad notam vzamejo in nadzorujejo volilno polje, da nam protivniki ne zasejejo ljulike med pšenico!

— (Odbor družbe kmetijske) je imel v nedeljo navadno mesečno sejo pod predsedstvom barona Wurzbacha. Med drugimi rečmi je bilo sklenjeno sledeče: županstvu v Kostanjevici se odgovori, da ne more zdaj nikake podpore dati za šolski vrt zato, ker družba nima nič subvencijskega denarja več za ta namen; treba bo ponoviti prošnjo prihodnje leto; — na prošnjo družbe je sl. ministevstvo kmetijstva odgovorilo, da ga je volja gosp. Tomažu Hitz-u, izvrstnemu izvedencu v mlekarnstvu in sirarstvu, službo podeliti za skupno vodstvo in nadzorstvo sirarskih družeb v Tominu in Bohinji, da pa naj to zadevo družba kmetijska Kranjska in Goriška skupno v prevdarek vzamete in predloge stavite; vsled tega ukaza se dogovarja zdaj naša družba z družbo Goriško; — c. k. deželna vlada naroča po naukazu c. k. ministerstva družbi, naj razglasi po deželi, da je na

prodaj popis s podobo krompirju škodlivega žužka — koloradevca — po 20 krajc.; popisi so v Nemškem, Českem, Poljskem, Rusinskem in Italijanskem jeziku; — odbor je sklenil po „Novicah“ razglasiti, naj se kmalu v pisarnici družbe oglasi, kdor želi popis s podobo v enem ali drugem navedenih jezikov,*) c. k. vladi pa žalovanje izreči, da je slovenski jezik popolnoma prezrla; — ker je vodnjak v Malivasi že skor do dobrega dovršen, se izplača županstvu v Podgori druga polovica polovica proti temu, da je županstvo porok za to, da se dovršijo še kamnitni kantoni; — gosp. Škarbina, župnik v Ukvah, ki za družbo prijazno oskrbuje nakup Ukviških žlanih ovác, naznanja odboru, da bode to zdaj kmalu storil. — Konečno je bilo obžalovanje izrečeno, da mnogi gospodje predstojniki kmetijskih podružnic še niso odboru poslali od udov nabranih doneskov za letošnje leto, in sklenjeno, da se po „Novicah“ opomnijo z živo prošnjo, naj gotovo do Božiča pošljejo do zdaj zaostale zneske. Družba ima v kljub vsej varčnosti stroškov na mnogo strani; kdor jo hoče podpirati in je ud njen, naj odrajta mali donesek, gospodje predstojniki podružnic pa naj ne odlašajo s poslanjem nabranih doneskov.

— (Iz seje dežel. odbora 1. decembra.) Predlogu krajnega šolskega sveta v Zagorju Litijskega okrajnega glavarstva za vpeljavo nemščine kot učnega predmeta v ljudski šoli v Zagorji deželni odbor z ozirom na postavni učni načrt ni pritrdil. — Predlogom dotičnih krajnih in okrajnih šolskih svetov, da se Pavle Kavčič v učiteljski službi na ljudski šoli v Postojni definitivno potrdi, in da se učiteljska služba na ljudski šoli v Ihanu podeli učitelju Jan. Rihtaršiču na Črnučah — je deželni odbor pritrdil. — Vsled pritožbe neke podobčine zaradi mezde črednika se je sklenilo, da se ima plačevanje črednikove mezde pred najemom med vaščani vrediti, da ne bo pozneje uporov. — Neki odgonsko-postajski občini se vrne pogodba zaradi dajanja hrane odgoncem z nalogom, da skusi za odgonce cenejšo hrano dobiti.

— (Mestni odbor) je v zadnji seji 28. novembra razpravljaj razne mestne račune. Odbornik Regali utemeljuje svoj predlog, da bi se čez „cesarski graben“ pri hiši števil. 7 v Gruberjevih ulicah napravila brv za pešce; po daljem razgovoru se sklene, da se stvar izroči magistratu v poročanje v eni prihodnjih sej. Res potrebna bila bi ta brv. — Odbornik Bürger utemeljuje svoj predlog, da bi se državnemu zboru izročila prošnja proti nameravani povikšani colnini od vžitnih reči. Odbornik Klun radostno pozdravlja ta predlog, ki priča, da je tudi nasprotna stranka začela spoznavati, da pri nas ni vse zlató, kar se sveti, in ki bode imel tem več veljave, ker ga je sprožila nasprotna in ne narodna stranka. Tudi odbornik Dreo podpira ta predlog, ker bi bili novi tarifi hud vdarec za naše z davki preobloženo ljudstvo odbornik Jurčič pa izreka bojazen, da peticija ne bo nič koristila, ker državni zbor vedno stori to, kar hoče vlada. Konečno se enoglasno sprejme Bürgerjev predlog in voli se odsek 3 udov (Bürger, dr. Kaltenegger in dr. Ahačič), da dotični prošnji izdelata. — Odbornik Regali vpraša župana: zakaj da se s policijsko asistencijo davki iztirjujejo in hoče li mestna gosposka nekoliko kontrolirati berače, katerih je silno veliko po mestu večidel tujcev? — Dr. Ahačič vpraša: obstoji li vozni red za mesto in bi se li ta za fijakarje veljavni red ne določil tudi za privatne vozove? In bi dalje ne bilo dobro zapovedati, da bi se moralo skoz špitalske ulice in šentpetersko cesto v kolodvorske ulice in s Hradeckovega

*) Ta oklic se s tem zgodi.

mosta na novi ali Turjaški trg počasi voziti. — Pač živa potreba!

— (Odgovor na vprašanje iz Celja v zadnjem listu „Novic“.) Težaven je stan sodniku, ako ima soditi o stvari, ki je sam ni videl. Al ves preték sumičene bolezni skozi 8 tednov je tak, da lahko rečem, da g. Skalè je pravo trdil. Ali je bil prvi konj gosp. Kranjca, ki so ga pobiti dali, smrkav ali ne, ne morem soditi, ker ga nisem videl. Napak bi bilo pa trditi, da ni bil zato, ker čez 8 tednov nobeden izmed vseh treh družih, ki so ž njim v dotiki bili, ni smrkav postal, vsaj skušnje učijo, da ne naleze vsak konj bolezni, ki je s smrkavim v dotiki bil. In po gosp. Skaletovi preiskavi tudi niso bili navedeni 3 konji v zaprtijo zato djani, da bili bi že očitna znamenja smrklija kazali, ampak le zato, ker so bili okuženja sumljivi (der Ansteckung verdächtig), kakor postava veleva za 15 dni. Ker tudi po preteku postavnih 15 dni g. Skalè ni nobenega sumljivega zapazil — in po 27letnih skušnjah, kar izvrstno praktično vednost njegovo poznam — res ne vem, kaj vse je gosp. Raidinger pri kontumaciranih konjih videl in drugim komisijskim gospodom dopovedal, da so potem konje blizo 2 meseca v zaporu držali. Da je pa žebè, če tudi prej popolnoma zdravo, po prepihu mrzle šupe prehlajeno moralo za revmatizmom in katarrom zboleti, to pač vsak učenec živinozdravstva vé. Nikakor mi ni razumljivo, zakaj je gosp. Raidinger tako dolgo čakal na prikazek smrkavih znamenj, ki se navadno prikažejo do 12. dneva, če je konj smrkelj nalezel. Ravno na te skušnje se opira postava, da se morajo okuženja sumljivi konji po art. 4. §. 72. postave od leta 1859. za 15 dni v zapor djati. Vse kaj družega pa je, ako bi se bila v tem 15dnevem času prikazala tista smolika, ki se „bedenliche Drüse“ in pa „verdächtige Drüse“ imenuje; ta pač trpi včasih mesece in mesece in vendar živinozdravnik še zmirom ne vé, pri čem da je. Nič tacega pa pri g. Krajncèvih kontumaciranih konjih ni bilo, kakor je preiskava g. Skaleta kazala. — Da je gospodarju taka zavleka na škodo in da mu ne more ljuba biti, to pač razume se samo po sebi. Dr. Jan. Bleiweis.

— Dobrodelne gospé in gospodičine pod vodstvom gospé Murnikove so z vljudno pripomočjo krojaškega mojstra gosp. Dolenca dovršile svojo blágo nalogo tako, da 41 ubozih šolarjev in 40 šolaric po priporočilu dotičnih gospodov učiteljev prejme popolno in čedno obleko z obuvalom vred. Delila se bode obleka prihodnjo soboto (praznik) 8. t. m. dopoldne ob 11. uri v čitalnični dvorani, kamor se vljudno vabijo dobrotniki in dobrotnice, ki so že ali bodo še le z milodari zopet letos pripomogli k tej delitvi. Rečemo pa — „ki bodo še“ — zato, ker blagó za toliko oblačil ni še vse poplačano in za to bode zvečer v soboto (začetek ob 7. uri) v čitalnični restavraciji veselica z loterijo, za katero je častiti gospod polkovnik brezplačno dovolil sodelovanje slavnoznane c. kr. vojaške godbe, in bodo gospodje pevci čitalnični radovoljni tudi par pesmic pridali. Tako bode lepo delo milosti se končalo z lepo veselico, katere se more vsakdo udeležiti, komur se smili siromaštvo, katerega je žalibog vsako leto več.

— Gospod Zajec, podobar v Ljubljani, ki izdeluje podobo nepozabljivega knezoškofa Slomška iz Kararskega marmorja za Mariborsko stolno cerkev, je po tej podobi v gipsu in glini naredil manjše 22 palcev visoke podobe za prodaj. Pretekli teden je šel z eno teh podob v Maribor in odboru, ki ima izvršitev Slomškovega spominka v svojih rokah, pokazal eno takih podob, o kateri „Slov. Gosp.“ piše, da je v licu izvrstno portretna podoba. Ker z embalažo vred le 4 gold. stane, se sme pričakovati, da bode na stotine teh podob šlo

po vsem Slovenskem, kjer je ime Slomšekovo z zlatimi pismenkami zapisano v zgodovini naroda našega.

— Danes je pogreb velespoštovane gospé Alojzije Orlove, vdove dr. Orla, ki je po dolgi bolezni v 71. letu svoje starosti umrla. Bodi zemljica lahka vrli gospej, ki je s hčerko svojo Lujizo in soprugom svojim dr. Orlem bila prva, ki je osnovala v čitalnici naši milodarno delitev obleke ubogi šolski mladini.

— (V spomin rojstnega dne dr. Franceta Prešerna) tudi letos in sicer v nedeljo zvečer napravi čitalnica slovesno „besedo“ s sledečim programom: 1. Dr. Benj. Ipavic — „Na Prešernovem domu“, kantata za tenor, bariton-solo in zbor. Samospeve pojeta gosp. Meden in gosp. J. Trdina. 2. Spominu Prešernovemu, slavnostni govor. 3. Verdi — scena iz opere „Trovatore“ za sopran, tenor in zbor. Samospeve pojeta gospá Odijeva in gosp. Meden. 4. Havlasa — „Pa dajte brača“, (nov) moški zbor. — 5. „Znamenja ljubezni“, veseloigra v 1 dejanji, poslovenjena po G. Putlitz-u. Osobe: Stroj, bogat fabrikant, g. Skaberne. Dragica, hči njegova, gospica Kogelnova. Klara, bivša njena odgojiteljica, gospica Tratnikova. Josip, zasebnik, g. Jeločnik. Milan, njegov stričnik, lajtenant, g. Juvančić. — Začetek ob 7. uri zvečer.

— (Pobirki iz časnikov.) „Turški list“ so zbudle „popotne črtice“ v zadnjih „Novicah“ tako, da milo zjavka dvakrat: prvič trdi, da „poslanec Novičin“ preganja domačo obrtnijo, ker graja Samassove zvonove. Mar popotnik ni smel povedati, kar je govorila vsa okolica? Je li on kriv, da Samassovih zvonov ne hvalijo? — dalje pravi „turški list“, da oni „poslanec“ ne more videti nemškutarjev in se mu priprosti kmetje bolj prebrisani in umni zdé od meščanskih „purgarjev“, ki ob volitvah gredó nemškutarjem na limance. To je njemu „šuntanje“ zoper nemški element. — Kdo pravi to? Ako bi naši nasprotniki bili res le Nemci, ne enega poslanca ne dobodo v deželni zbor. Nemškutar ni Nemec, ampak odpadnik, ki nima nobene narodnosti. — Slednjič praša „Turški list“, koliko provizije dobiva „Novičin commis voyageur“ za taka svoja potovanja. To vprašanje samo že popolnoma znači ljudi „Tagblatt-tove“ sorte, ki ne poznajo družega domoljubja, kakor ono, ki kaj nese. Zato niso vredni nobenega odgovora.

— („Slovenec“ pred porotniki.) 3. dne t. m. je stal gosp. Ferd. Pevec, odgovorni vrednik „Slovenec“, pred porotniki, zatožen, da je s člankom v 78. št. kalil javni mir in hujskal narod po §. 302 kaz. postave. Zagovornik zatoženca je bil dr. Mošè. Gosp. Pevec je rekel, da članka ni sam pisal, pač ga pa prebral, a nič hudega ni našel v njem. Državnemu pravdniku gosp. Pršetu se to čudno zdi, da je policija zasačila le 83 listov, več se jih še tiskalo ni, — dokaz, da se mu, je članek vendar-le moral nevaren zdeti. Dr. Mošè pojasni to rečrekoč, da se zdaj vselej čaka s tiskom, ker je list vselej v nevarnosti policijske zasege, da se vsaj s tem prihranijo stroški za papir, tisek in kolek. Dalje konstatira dr. Mošè, da je prav tisti članek od besede do besede v nemščino preveden bil v „Agrar Presse“, pa ni bil ondi zasežen. Državni pravdnik odgovori, da to nič ne dé, članek je vendar-le kazni vreden. — Ko se je končalo dokazovanje, poprime besedo državni pravdnik in skuša prepričati porotnike, da članek draži in hujska zoper ustavoverno stranko in uradnike, ker pravi, da so pri volitvah zmagali le uradniki in pa brez značajnost; beseda „nemškutar“ in „ustavoverec“ ste razžaljivi. V članku on najde celó poziv na boj „bis auf's Messer.“ Če bi bilo slovenskim listom dovoljeno tako pisati, ne bo nikdar mirú v deželi. — Zagovornik g. dr. Mošè je imel po teh besedah državnega pravdnika kaj lepo priliko omeniti silovitih dogo-

deb pri volitvah in kazati, kako so se nemčurji in uradniki (vide dr. Eržena) ob njih obnašali. Al opustil je to, oporekal pa je trditvi državnega pravdnika, da je „nemškutar“ ali „nemčur“ isto, kar „ustavoverec“, ker med ustavovernimi se tudi nahajajo Slovenci in morda še bolj iskreni od nemškutarjev. Dalje je dokazal od stavka do stavka, da članek spodbuja Slovence le k duševnemu boju s peresom in besedo, ki je po postavi dovoljen. Naj se beró le nekateri nasprotni nemški listi, pa se bo videlo, da je beseda o njih še mnogo ostrejša. Zato pravi, da pripušča s prav lahko vestjó sodbo o tem članku zdravi pameti porotnikov. — Sodnije predsednik Grčar posname potem vse, kar se je govorilo, in poduči porotnike, da je treba najmanj osem glasov za to, da bo zatoženec obsojen. — Porotniki zdajci gredó v svojo sobo, čez pol ure se vernejo in njihov načelnik, gosp. A. Ličan iz Bistrice, naznani sodniji, da na obojno vprašanje odgovarjajo enoglasno, da zatoženi ni kriv. — Porotniki so po takem pokazali, da niso našli v zaseženem članku tiste nevarnosti o kalenji javnega mirú, ki ga je našel državni pravdnik. — Opomniti nam je tu le, da je obravnava vršila se večidel v nemškem jeziku, le dr. Mošé in načelnik porotnikov sta govorila slovenski. To nam je po §. 19. nerazumljivo pri obravnavi o slovenskem listu. Čudno, da narodna ravnopravnost še zmirom ni prostora dobila pri naših c. kr. uradnih in da niti toženi urednik niti časnik nista bila obsojena, članek pa je vendar ostal zapečaten po objektivni sodbi deželne sodnije!!

— (Slovensko gledišče.) Sinoči na čast Preširnu je bilo gledišče pošteno polno, vse točke so se vršile gladko in v popolno zadovoljnost občinstva. To veljá v prvi vrsti o Aléšovec Stöcklнови opereti „Čarovnica“, ki se bo po vsem tem obdržala na domačem odru. V zborih so se odlikovali naši pevci, kakor vselej, med posameznimi pa v prvi vrsti gosp. Medén, potem gospá Odijeva in gospoda Eržen in Trnovec, zadnji tudi s živahnim igranjem z gosp. Koceljem vred. Sploh je bil le en glas, da je bila predstava lepa in najboljša med letošnjimi — dokaz, da domače rastline tudi kaj veljajo in dopadajo našemu občinstvu.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zbornica poslancev še zmirom ni pri koncu z dolgočasno obravnavo dualistične banke.

— Zdaj je prav gotovo, da to leto ne bo z novo Avstrijsko-Ogersko pogodbo nič. Ministerstvo je dolgo skrivalo težki porod nove stvaritve dualizma; zdaj je minister kupčijstva v dopisu do grofa Andrasya in Ogerskega kupčijskega ministerstva provizorij sam odkril, rekši, da ostane dosedanja pogodba do konca 1878. leta v veljavi.

— Vitez Schmerling, kakor se sliši, se je odpovedal predsedstvu Avstrijske delegacije. To bilo bi pač važno znamenje, kako propada dualizem!

— Redne potrebščine za vojaštvo so to leto za 2 milijona večje, izvanredne, ki so lani znašale 13 milijonov, znašajo letos 4 milijone.

Iz Istrije. — Cesarski patent sklicuje deželni zbor Istrski v Poreč na 27. dan t. m. po posebni želji ondašnjih poslancev zato, ker lastniki Malolišinjskih ladij želijo denarnega zajema, ki se more izvršiti le s poroštvom deželnega zbora.

Iz Rima. — Papeža hočejo liberalci po sili že mrtvega imeti. Dobro je naročil sv. oče nekemu imenitnemu

Francozu, ki ga je obiskal 17. dne p. m. rekši: Ko pridete v Pariz, recite vsem, ki bodo po meni prašali: „papež nima več nog, glavo pa ima še svojo“.

Iz Rusko-Turškega bojišča. — Poročila iz raznih krajev potrjujejo, da se Turki v Bulgariji vedno umikajo proti Sofiji. General Elis jih je 30. p. m. podil do Arabkonaka unkraj sotoske. Vse beži proti Carigradu, kjer je pa stanje že jako nevarno, vsak hip utegne počiti ustaja. V tej sili mislijo Turki zopet na Mohamedov prapor, katerega hočejo razviti. Al žuganje s to umazano cunjó ne bo nikogar ostrašilo, tudi Angležke ne, čeravno se je Turšk pooblastenec odpravil tje, da bi Angležko pripravil do vojske. — Srbske meje so Turški bašibozuki že večkrat prestopili, zato zahteva Srbski pooblastenec v Carigradu zadostenje. Tega pa Turčija ne bo dala, tadaj je vojska gotova. Rusija je neki obljubila, da Srbija ne bo le postala popolnooma neodvisna, ampak celó kraljevina. — Sultan je v posebnem razglasu povabil Bulgare, naj se vrnejo v domovino; ali nihče ne verjame njegovim obljubam, vsak misli le, da je governerju zmanjkalo ljudi, da bi jih obešal. — Med Laško in Turčijo se je zavoljo dveh ladij, ki so ji Turki vzeli, vnel resen razpor. — Avstrija neki hudo pritiska zmagovajoče Črnogorce, ki so morali nedavno sneti svojo zastavo v Sutorini. — Kakor „Agr. Pr.“ vé, se v Zagrebu delajo velike priprave za mobiliziranje, dotični oklici se v neki tiskarni že tiskajo pod strogim nadzorstvom višega častnika. Če je to res, kaj ima neki pomeniti? Komú velja mobiliziranje?

Črnogorci imajo vedno manjše in večje boje s Turki v Albaniji. V luko pred Barom ste prijadrili nedavno dve Turški oklepni ladiji ter začeli streljati v mesto; a Črnogorci, ki imajo zdaj že tudi velike kanone, so jima tako krepko odgovarjali, da ste kmalu pobegnili v morje nazaj. Zdaj se jih zbira tam več. Prayijo, da bi Laški in Avstriji ne bilo po volji, ako bi Črnogorci dobili kako luko ob morji, a Rusija jim je neki zagotovila, da jo dobodo. Zaslužili so jo pač že ti vrli junaki, katerim menda na celem svetu ni več para.

Listnica redništva. Gosp. dopisniku „z Dunaja“ v 47. listu „Novic“: Vaše pismo s „protestom“ smo prejeli včeraj malo pred tiskom današnjega lista. Ker je dokazano zdaj — kar se je tudi nam že poprej gotovo zdelo — da je ona listnica s podpisom „Nav—“ grd falsifikat, je po takem žalibog jasno, da je marsikaj gujilega v društvu, ki ga nasprotniki Vašega dopisa hočejo braniti z nepoštenimi sredstvi falsifikatov. To je Vam in nam satisfakcija. In s tem sklenemo pravdo, živo želeč, da se odstrani, kar ni pravo in spodobno — na čast „Sloveniji“.

Žitna cena

v Ljubljani 28. novembra 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 9 fl. 53. — banaška 11 fl. 24. — turšice 6 fl. 80. soršice 6 fl. 40. — rži 5 fl. 36. — ječmena 5 fl. 63. — prosa 5 fl. 36. — ajde 6 fl. 50. — ovsá 3 fl. 25. — Krompir 2 fl. 85 kr. 100 kilogramov.

Današnjemu listu priloženo je vabilo na naročbo nemškega gospodarskega lista „österr. landw. Wochenblatt“ in na „Lehrbuch der Landwirthschaft“, katera izhajata pri knjigotržcu Faesi & Frick na Dunaji.